A21.91

ΚΡΙΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΤΑ ΤΣΕΧΙΚΑ ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΑ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ ΚΑΙ Η ΚΥΠΡΟΣ

ΤΟΥ ΠΑΥΛΟΥ ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΥ

ΓΡΑΦΕΙ Η ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ

Ὁ τίτλος xxxxxxxxxxx εἶναι λίγο βαρύς γιά τόν μέσο κύπριο ἀναγνώστη, πού μπορεῖ καί νά μήν τολμήσει νά ἀνοίξει τό βιβλίο. Μιᾶς ὅμως καί τ' ἀνοίξει, σίγουρα θά τό ρουφήξει κυριολεκτικά μέσα σέ μιά βραδυά. Ὅση εἶναι ἡ δροσιά, ἡ ἁπλότητα, ἡ γραφικότητα καί τό μεῖζον xxx ἐνδιαφέρον πού ἀκτινοβολεῖ μέσα ἀπ' τίς γραμμές του. Ὁ Παῦλος Φλουρέντζος πού ἐπιμελήθηκε τήν ἔκδοση καί ἀνέλαβε καί τήν μετάφραση τῶν τσέχικων xxxxxxxxxxx κειμένων ἀξίζει κάθε ἔπαινο καί κάθε βοήθεια γιά περαιτέρω ἔρευνα καί ἔκδοση τέτοιων πολύ ἀξιόλογων πηγῶν τῆς κυπριακῆς ἱστορίας.

Τό βιβλίο περιλαμβάνει τρία ὁδοιπορικά, xxx τρεῖς ταξιδιωτικές ἐντυπώσεις τσέχων εὐγενῶν τῆς ἀναγέννυσης πού, στό δρόμο γιά τά Ἱεροσόλυμα πέρασαν ἀπό τήν Κύπρο καί xx περιγράφουν τή ζωή καί τό περιβάλλον τοῦ νησιοῦ. Τό πρῶτο ὁδοιπορικό xxxxxxx ἀνήκει στόν Γιάν Χάσιστεϊνσκη, ἀπό τό Δοπκοβίκ πού ἦταν, ὅπως μᾶς λέει ὁ μεταφραστής στήν εἰσαγωγή του, ἕνας ἀπό τούς πρώτους τσέχους εὐγενεῖς τῆς Ἀναγέννησης πού ταξίδεψαν στούς ἁγίους Τόπους. Καί μιά καί οἱ εὐγενεῖς αὐτοί συνήθιζαν νά κρατοῦν σημειώσεις ἀπό τά ταξίδια καί τίς ἐντυπώσεις τους, καί νά τά ἐκδίδουν σέ τόμους ἤ νά τά xxx ἀφήνουν σέ χειρόγραφα γιά τούς ἀπογόνους τους, ὁ Χασιστεΐνσκυ, ἔγραφε μιά σειρά ἐντυπώσεων γιά τό ταξίδι του, καί στίς ἐντυπώσεις αὐτές περιλαμβάνεται καί ἡ Κύπρος τοῦ ἔτους 1493.

Τό δεύτερο ὁδοιπορικό, γραμμένο ἀπό τόν Ὄλτριχ Πρέφατ ἀπό τό Βλκάνοφ πού ταξιδεύοντας πρός τούς Ἁγίους τόπους τό xxxx 1545 πέρασε κι' ἀπό τήν Κύπρο, ἐκδόθηκε 17 χρόνια ἀργότερα στήν Πράγα, Τό ὁδοιπορικό τοῦ Πρέφατ θεωρεῖται, ὅπως λέει ὁ Π. Φλουρέντζος στήν εἰσαγωγή του, σάν μιά xxxx ἀνεκτίμητη πηγή γιά τήν κυπριακή ἱστορία, πού παρέμενε μέχρι σήμερα ἄγνωστη στό κοινό τῆς Κύπρου. Ὁ συγγραφέας τοῦ ὁδοιπορικοῦ παράμεινε στήν Κύπρο 33 μέρες καί μᾶς δίνει ἐκτεταμένες πληροφορίες γιά τίς πόλεες καί τά χωριά, τήν γεωργία, τήν κτηνοτροφία, τήν ἄμυνα καί γενικά τή ζωή στό νησί λίγο πρίν ἀπό τήν τουρκική κατάκτηση. Ὁ ἁπλός τρόπος γραφῆς του, σέ μορφή ἡμερολογίου, κάνει τήν ἀνάγνωση xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx προσιτή στόν καθένα, ἐλκυστική καί ἐνδιαφέρουσα. Ἀντιγράφω ἕνα ἀπόσπασμα:"

" Στίς 4 τοῦ Νιόβρη, τήν Πέμπτη, περιμέναμε πάντα στό λιμάνι (τῆς Πάφου) γ οὔριο ἄνεμο. τήν Παρασκευή μετά τό μεσημέρι βγῆκε ὁ καπετάνιος στήν Πάφο γιά νά φωνι διάφορα εἴδη. τό βράδυ ἐπέστρεψε στό καράβι καί ἔφερε μαζί του δυό ζωντανές xxxxxx γαζέλες (ἐλάφια) πού ἕνας Κύπριος τίς ἔστελλε δῶρο σέ κάποιο Ἕνετό. εἶναι γνωστό ὅτι στήν Κύπρο ὑπάρχουν πολλά ἐλάφια, γαζέλες καί διάφορα ἄλλα ζῶα γιά κυνήγι."

Τό τρίτο ὁδοιπορικό εἶναι τοῦ Κριστόφ Ἅραντ ἀπό τό Πόλζικ. Ὁ Ἅραντ κατάγεται ὅπως καί οἱ δυό xxxxxx ἄλλοι, ἀπό παλιά κι' ἀρχοντική οἰκογένεια, σύμφωνα δέ μέ τόν

πρόλογο τοῦ Π. Φλουρέντζου θεωρεῖται σάν ἕνας ἀπό τούς καλύτερους συνθέτες τῆς τσέχικης μουσικῆς στήν Ἀναγέννηση. Στήν Κύπρο ἄφτασε καί πάλι ταξιδεύοντας πρός τά Ἱεροσόλυμα, τό 1598 ὅταν τό νησί ἦταν κάτω ἀπό τήν τουρκική κατοχή. Ἀντιγράφω καί πάλι ἕνα ἀπόσπασμα ἀπό τό ὁδοιπορικό [illegible] "ἐδῶ σ'αὐτό τ'νησί, οἱ ἱππότες καί οἱ φεουδάρχες καί πολλοί ἄλλοι ζοῦσαν πλουσιοπάροχα μέσα στή χλιδή καί στίς ἡδονές καί δέν φρόντιζαν γιά τίποτ'ἄλλο παρά γιά νά μεγαλώνουν τήν περιουσία τους καί νά ἐνοχλοῦν τούς ὑπηκόους τους μέ περισσότερους φόρους. Ὅποιος εἶχε στήν Κύπρο 3 χιλιάδες δουκάτα περιουσία δέν τόν λογάριαζαν γιά τίποτε, σάν νά εἶχε στήν πατρίδα μας 100 κόπιες. Ὅλη αὐτή τήν περιουσία οἱ περισσότεροι τήν ξόδευαν γιά μωροφιλοδοξίες, πολλοί εἶχαν 100 σκύλους κυνηγετικούς καί πολλά περιστέρια καθώς καί 20 καί περισσότερους ὑπηρέτες κυνηγιοῦ μέ κυνηγετικά γεράκια. Αὐτά καί τόσα ἄλλα ἀνόητα ἔξοδα, πού θά μποροῦσαν τουλάχιστο νά χρησιμοποιηθοῦν γιά μίσθωση στρατοῦ (ἐδῶ ὁ συγγραφέας κάνει κριτική στούς κυπρίους γιά τήν ματαιοδοξία τους πού τούς ἐμπόδισε ν'ἀντιμετωπίσουν τά τουρκικά στρατεύματα ὅπως ἔπρεπε)

Τά τρία ὁδοιπορικά, ὅπως βλέπουμε ἀπό τίς ἡμερομηνίες ἀποτελοῦν σχεδόν συνέχεια χρονολογική τό ἕνα τοῦ ἄλλου, κι'ἔτσι μᾶς δίνουν τήν εὐκαιρία νά πάρουμε πληροφορίες γιά ἕνα ὁλόκληρο αἰῶνα. Θά θέλαμε στό σημεῖο αὐτό νά τονίσουμε τήν συνειδητή ἐργασία τοῦ Π. Φλουρέντιου πού θά πρέπει νά ξόδεψε πολύ χρόνο γιά νά ἀνακαλύψει, νά μεταφράσει καί νά ταξινομήσει τό ὑλικό του καθώς καί νά ἐπιμεληθεῖ τήν ἔκδοση, μέ γλωσσάρι πίνακες καί φωτογραφίες ἀπ'χειρόγραφα. Ἐπίσης θά ἤθελα νά σταθῶ κάπως ἰδιαίτερα στή τόσο γλαφυρή καί ἁπλή του γλῶσσα πού κάνει ὅπως εἶπα καί στήν ἀρχή τά κείμενα ὄχι μόνο εὐανάγνωστα ἀλλά καί τρομερά ἑλκυστικά. Ἔτσιες προσπάθειες τῶν ἐπιστημόνων μας ἔχουν τεράστια σημασία γιά τόν τόπο μας, ἰδιαίτερα τίς δύσκολες καί ἀποφασιστικές γιά τό μέλλον καί τήν ὑπόσταση τοῦ τόπου μας στιγμές αὐτές. Ἐλπίζουμε ὅτι ἡ Πολιτεία θά ἐνισχύσει τόν συγγραφέα (πού παρεμπιπτόντως εἶναι καί πρόσφυγας [illegible] καί τό βιβλίο τό ἐξέδωσε μέ μεγάλη δυσκολία)

ΕΛΛΗ ΠΑΙΟΝΙΔΟΥ